



## Заняття – провідна форма роботи з художньою літературою

| Фронтальні<br>↓<br>Двічі на тиждень  | Групові<br>↓<br>двічі на тиждень | індивідуально-групові<br>↓<br>тричі на тиждень | індивідуальні<br>↓<br>один раз на тиждень                                   |
|--|----------------------------------|--|---|
| Вид  |                                  |  | Тип   |
| Читання розповідання казок   |                                  | →  | Фронтальне  |
| Читання оповідань морально-етичної<br>Гумористичної спрямованості                      |                                  | →  | фронтальне, групове   |
| Заучування віршів  |                                  | →  | індивідуальне   |
| Ігри драматизації  |                                  | →  | групове, індивідуально-групове  |
| Розігрування забавлянок, утішок, пісень  |                                  | →  | групове, індивідуальн-групове   |
| Етичні бесіди  |                                  | →  | індивідуальне, фронтальне   |
| Узагальнені бесіди (письменники, улюблені герої)                                       |                                  | →  | фронтальне  |
| Показ різних видів театрів<br>Показ діафільмів<br>Перегляд телепередач                 |                                  | →  | групове фронтальне  |
| Театралізовані ігри<br>Ігри за сюжетами художніх творів<br>Інсенування художніх творів |                                  | →<br>→<br>→                                    | індивідуально-групове, групове<br>індивідуально-групове, групове<br>групове |

## Прислів'я та приказки

Заучування невеличкою групою , або індивідуально

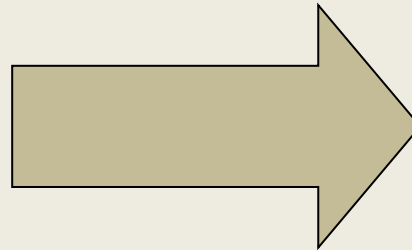
Режимні моменти

Образ

Прогулянка

Прийом їжі

Спостереження за природними явищами



Приклад прислів'я

Рана загоїться, а лихе слово- ні

Любиш їздити – люби і санчата возити

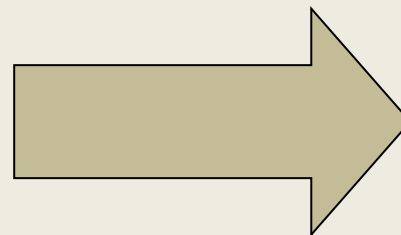
Так їсть- аж за вухами лящить

Осінь муха боляче кусає

Прислів'я моральної тематики  
(після читання художніх творів)

Образотворча діяльність

Праця на ділянці дитячого садка



Краще гірка правда, ніж солодка брехня

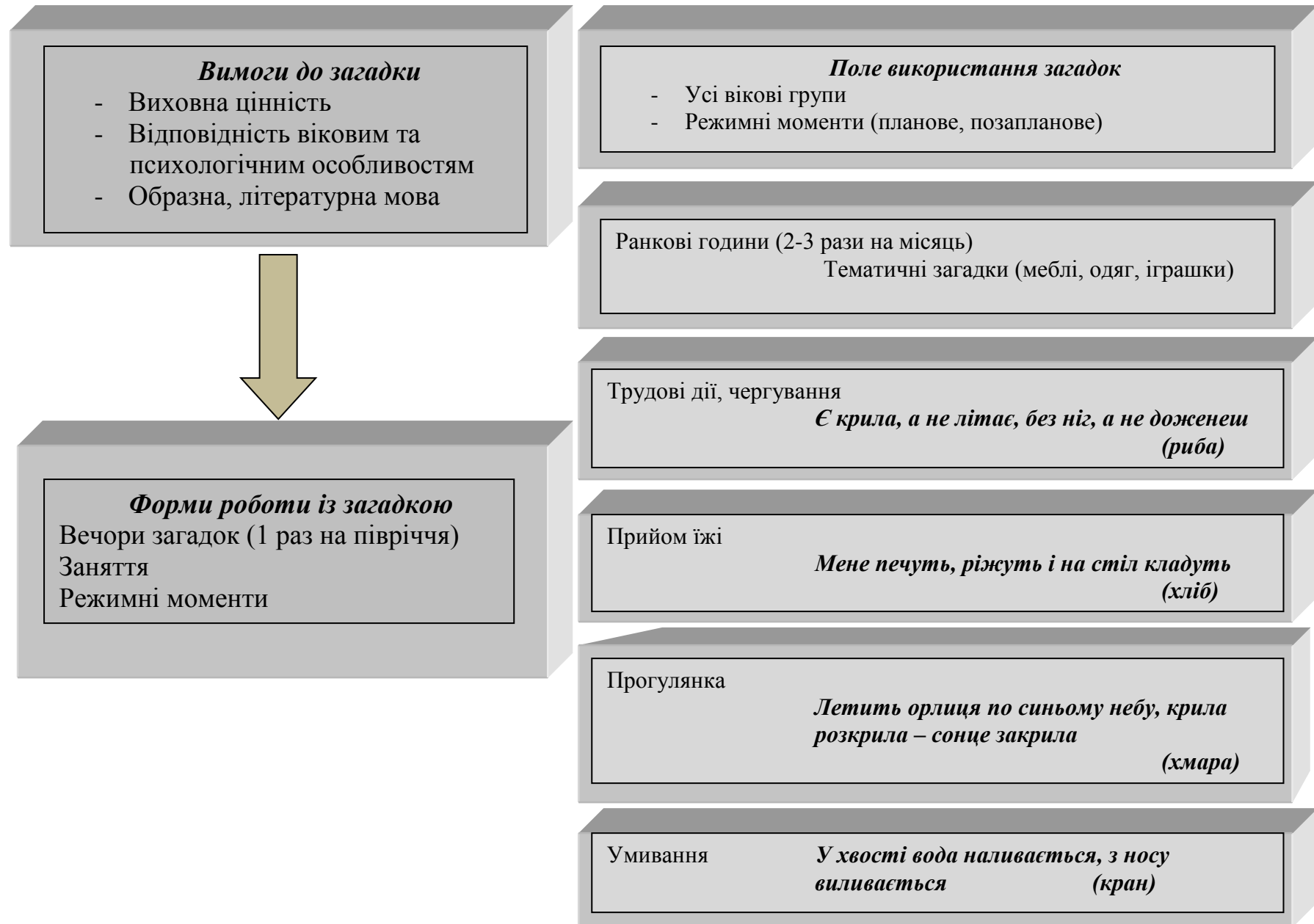
Косо, криво – аби живо

Не хитруй, не мудруй, а чесно працюй

Стимулювання до вживання в активній мовленнєвій практиці (заняття, повсякденне життя)  
Складання за їх сюжетом оповідей, казок, малювання ілюстрацій

## Схема 4

### Загадки





(схема 5)

*Скоромовки*

*Скоромовка-фольклорний жанр, побудований на поєднанні звуків, що заважають швидкій вимові слів.*

*Ознаки скоромовки*

- Ритмічне чергування приголосних чи голосних звуків
- Легкість ритму
- Цікавий зміст

**Завдання вихователя**

Молодша група – зацікавити, вчити розуміти зміст, вчити повторювати за дорослими.

Описові загадки, прості за змістом, формою  
Невеликі за обсягом пісні (повтори, наочність)

Середня група – репродуктивні, творчі завдання, самостійний добір засобів художньої виразності

Описові загадки, порівняльні, заперечні, зіставні.  
Скоромовки, примовки, жарти, прислів'я

Старша група – знання про жанрові особливості скоромовок, загадок, фразеологізмів, забавлянок. Переносити набуті знання в самостійні висловлювання

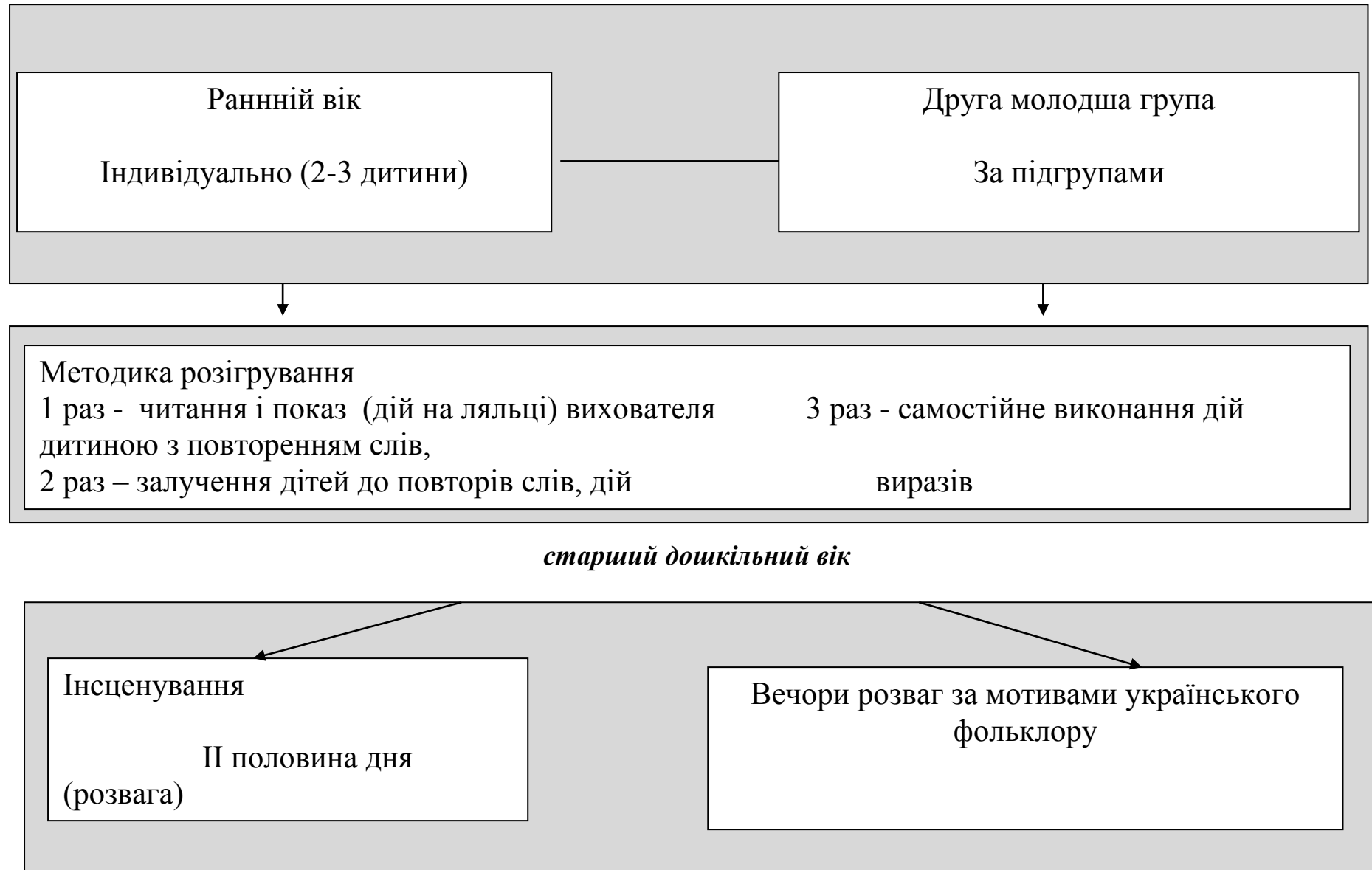
Описові загадки, порівняльні, заперечні, зіставні.  
Скоромовки, примовки, жарти, прислів'я, забавлянки, лічилки,

*Методичні прийоми ознайомлення зі скоромовкою*

- Декламування
- Проспівування пісень
- Інсценування за змістом фольклорних творів
- Художній аналіз словосполучень, речень
- Лексичні вправи на матеріалі загадок
- Пояснення значення та етимології образних висловів
- Складання творчих розповідей за прислів'ями, скоромовками
- Театралізовані ігри

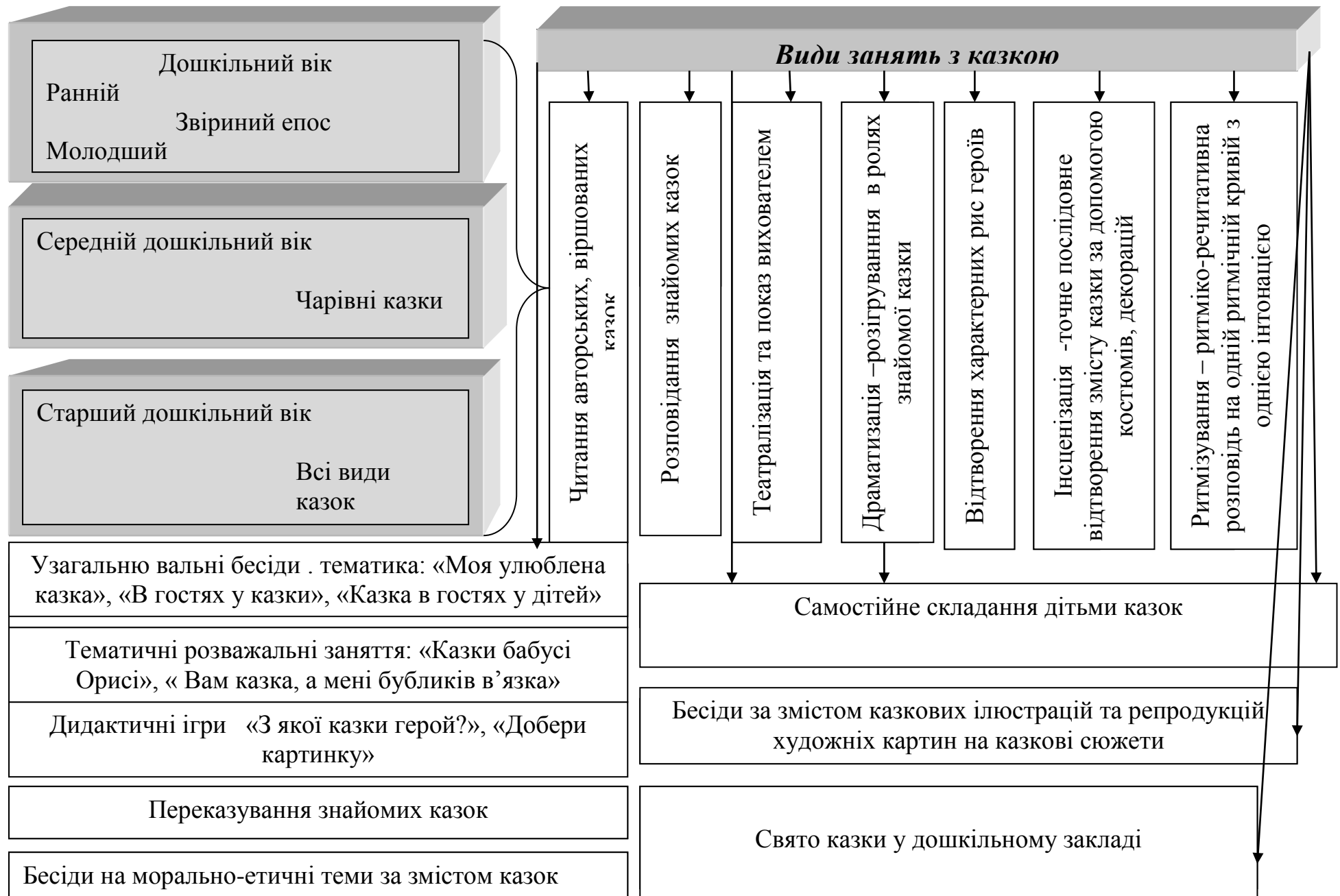
(схема 6)

*Розігрування забавлянок*

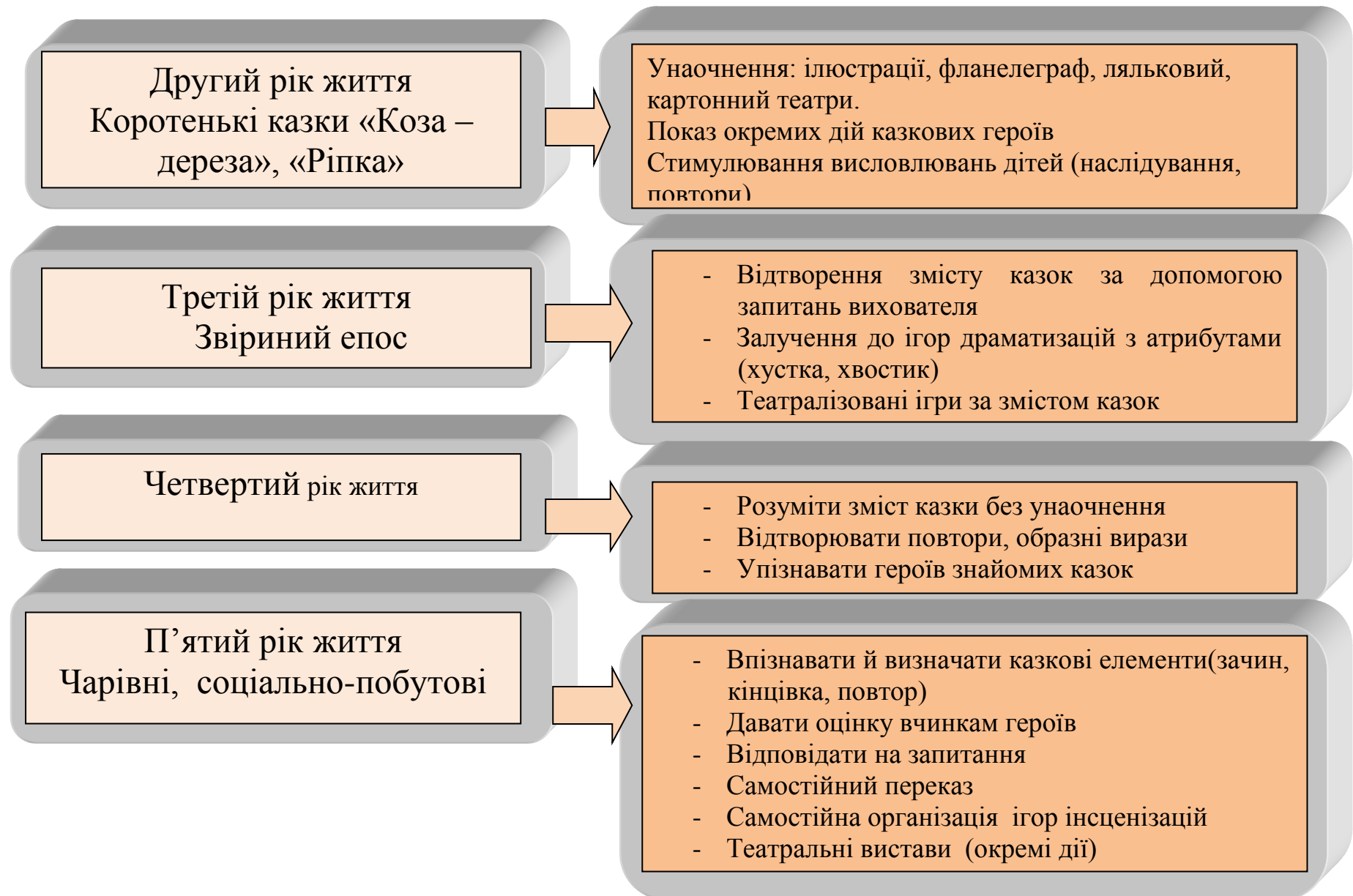


(схема 7)

## Методика роботи з казкою



## Зміст роботи з казкою за віковими групами

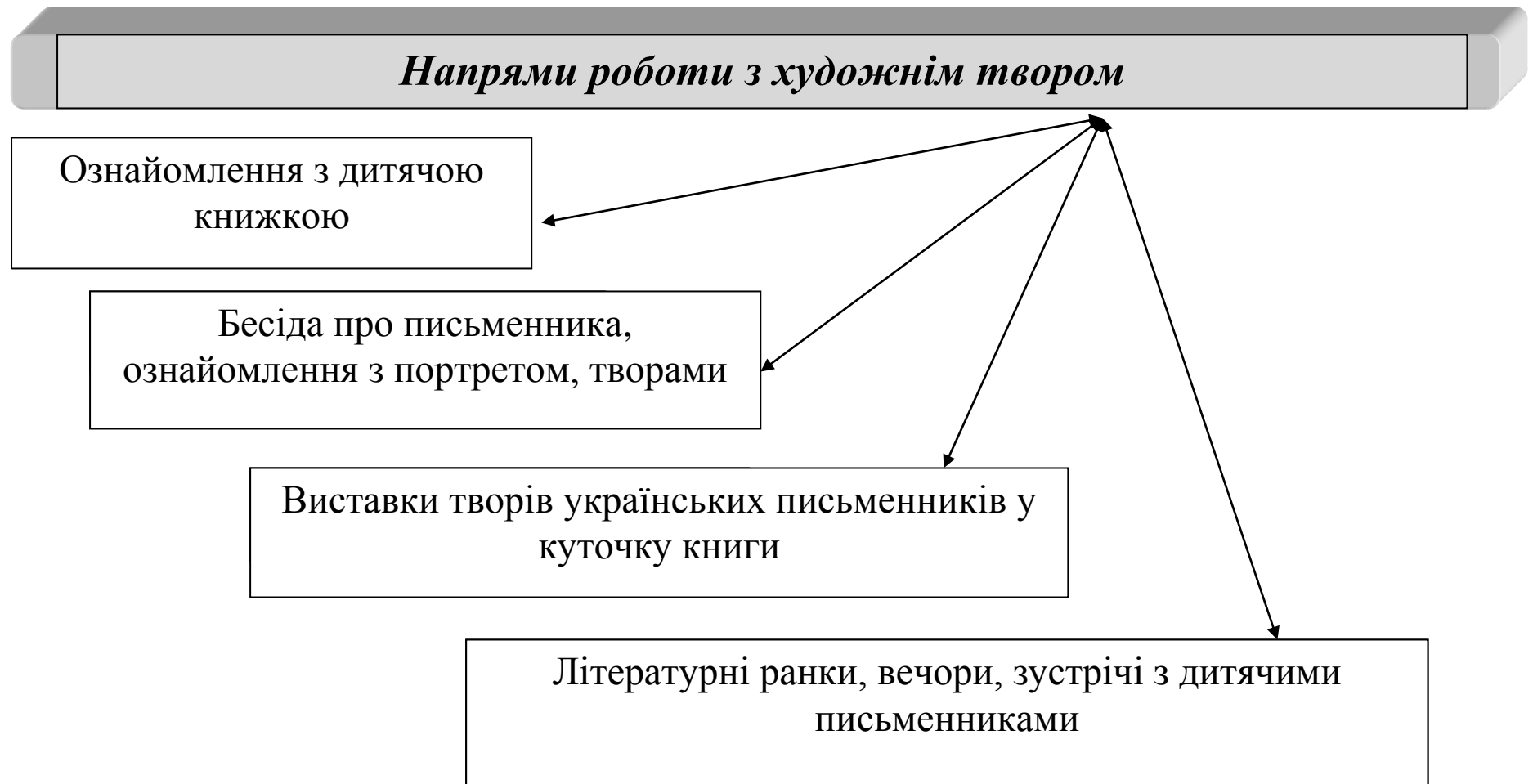


## Зміст роботи з казкою

(схема 9)

### Старший дошкільний вік





# Структура заняття по ознайомленню дітей з художніми творами

(схема 11)

**1 частина**  
Вступна бесіда морально-етичної  
(розважальної) спрямованості,  
пригадування прислів'їв, приказок

*Створення інтересу до читання чи розповідання на початку заняття*

*Наочні прийоми, бесіда, прислів'я, приказки, загадки, показ ілюстрацій, предметів, картин, іграшок*

**2 частина**  
Читання оповідання (уточнення, пояснення слів)  
Розглядання ілюстрацій

*Молодша група : ігрова ситуація що передує розповіді (Зараз розповім, хочете послухати?)*

*Старша група: спрямування зусиль на систематизацію знань (літературна вікторина)  
1 день- розглядання ілюстрацій, 2 день – читання книги*

**3 частина**  
Повторне читання оповідання

*Створення проблемних ситуацій*

**4 частина**  
Бесіда морально-етичного змісту (чи у зв'язку з прочитаним)

*Встановлення контакту з аудиторією*

*Старший дошкільний вік оповідання читається 1 раз*

*Уточнення пояснення слів*

*Проведення бесіди*

**5 частина**  
Ігрові ситуації, прислів'я, приказки. Виведення морального правила.

## Читання художніх творів

(схема 12)

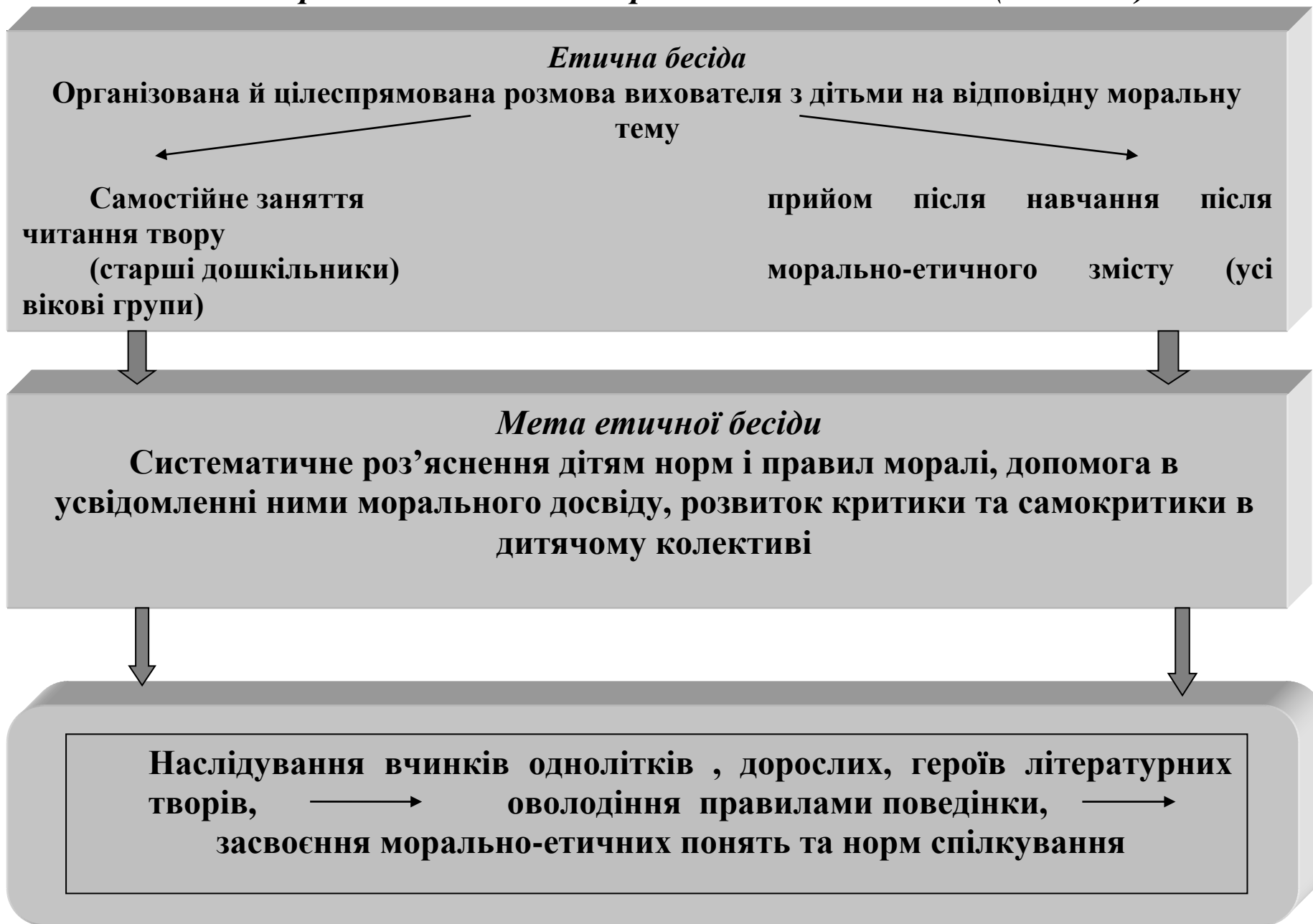
|   |   |   |
|---|---|---|
| <p>Зосередження уваги на процесі читання (уникання зайвого шуму)</p> <p>Встановлення контакту зі слухачами<br/>Посилення впливу художнього слова</p>    | <p>Промовляння разом з вихователем окремих рядків</p>   | <p>Проведення бесід після читання та розповідання художніх творів</p>   |
| <p>Пояснення незрозумілих слів (прогулянка, безпосередньо перед читанням, в процес читання, заміна застарілих зрозумілими)</p>                          | <p>Підтримання та активізація уваги дітей на занятті</p>  | <ul style="list-style-type: none"><li>- За запитаннями автора твору</li><li>- У зв'язку з прочитаним</li><li>- Морально-оцінювального характеру</li><li>- Спрямована на з'ясування розуміння дітьми засобів художньої виразності</li><li>- На розуміння жанрів твору</li><li>- Етичні бесіди:<br/>Тематика<br/><i>Мої улюблені книги</i><br/><i>Мої улюблені казки</i><br/><i>Мій улюблений дитячий письменник</i></li><li>- Бесіди порівняльного характеру</li><li>- На з'ясування композиційної структури твору</li></ul> |
| <p>Запитання на з'ясування засобів художньої виразності, композиційної структури та жанру художнього твору (що було прочитане оповідання чи казка?)</p> | <p>Прийоми роботи з художнім текстом</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- Бесіда</li><li>- Уявлюваний діалог з казковим героєм</li><li>- Написання листа літературному герою</li><li>- Драматизація</li><li>- Словесний малюнок</li><li>- Психологічний аналіз рис героя</li><li>- Літературна вікторина</li></ul> |   |
| <p>Введення понять ( зав'язка, кульмінація, розв'язка, паузи, жести, міміка – старша група)</p>   |   |   |
| <p>Знання про автора та жанр твору – другий квартал середньої групи</p>   |   |   |



*Структура літературних ранків присвячених творчості українських письменників (схема 13)*



*Методика проведення бесід на морально-етичні теми (схема 14)*



## Види етичних бесід

**Етична бесіда після читання твору**

- Орієнтування на позитивні зразки поведінки
- Диференціація понять «хороше» «погане»
- Вміння наслідувати приклади хороших людей, позитивних героїв

**Бесіди про вчинки дітей**

- Мета: роз'яснення суті морального вчинку, характеристика поведінки дітей, усвідомлення вчинків, правильна його оцінка, виклик відповідних моральних відчуттів (схвалення чи засудження); формування свідомого ставлення до виконання правил поведінки

**Обговорення змісту художніх творів та поведінки і вчинків дітей :**

- Зіставлення вчинків літературних персонажів з поведінкою дітей
- Формування узагальнених уявлень про норми і правила поведінки
  - Система моральних оцінок

## Завдання морально-етичного виховання

- Формування узагальнених моральних уявлень про чесність, правдивість, скромність, дисциплінованість та інші моральні якості
- Виховання відповідно до загальних норм і правил поведінки
- Формування свідомого ставлення дітей до виконання правил поведінки
- Спонування дітей до позитивних моральних вчинків

### Колективні

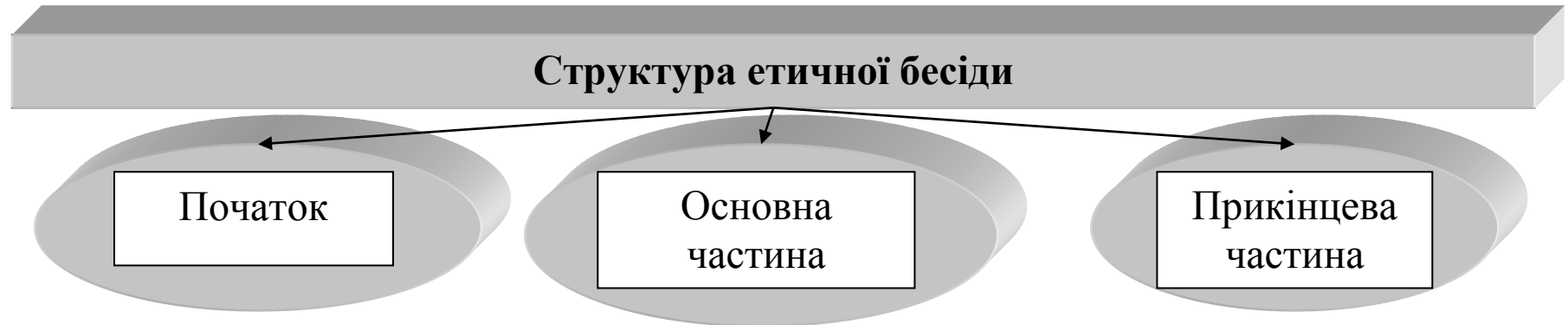
Проводяться з усією групою  
Тематика: «Чесність і правдивість», «Дружба і товаришування», «Скромність», «Чуйність і уважність», «Сміливість і хоробрість»

### групові

Проводяться за необхідністю (планові, позапланові)  
Планові та позапланові  
Наприклад  
Неохайне поводження – бесіда  
«Будь охайним»

### індивідуальні

- У зв'язку з певним вчинком  
Орієнтовна тематика: «Ти і твої товариші», «Твій друг», «Твій обов'язок», «Як ти розмовляєш»



**Мета:** Викликати інтерес до морально-етичної категорії

Прийоми:

- Опис конкретного факту чи події
- Читання вірша, уривка на відповідну моральну тему
- Розповідь дітей про пережите, їх діяльність, поведінку
- Запитання (які ви знаєте твори про скромність?)»
- Активізація минулих вражень дітей (розглядання ілюстрацій, картин на відповідну моральну тему)

**Мета:** роз'яснення конкретного змісту певної моральної категорії, норми чи правила поведінки; викликати емоційні переживання та відповідне ставлення до фактів, явищ.

Складається із запитань і відповідей:

- З'ясування ставлення дітей до певного твору
  - Які дії вимагають оцінки вчинків (Чи правильно зробив..)
- Встановлення зв'язку між прочитаним твором і поведінкою дітей (Хто в нашій групі говорить правду?);
- Узагальнення моральних норм поведінки (Чому потрібно бути чуйним, Для чого потрібен друг);
- На розуміння стосунків між людьми на основі виконання чи порушення моральної норми (Як ставляться до брехливих дітей?)

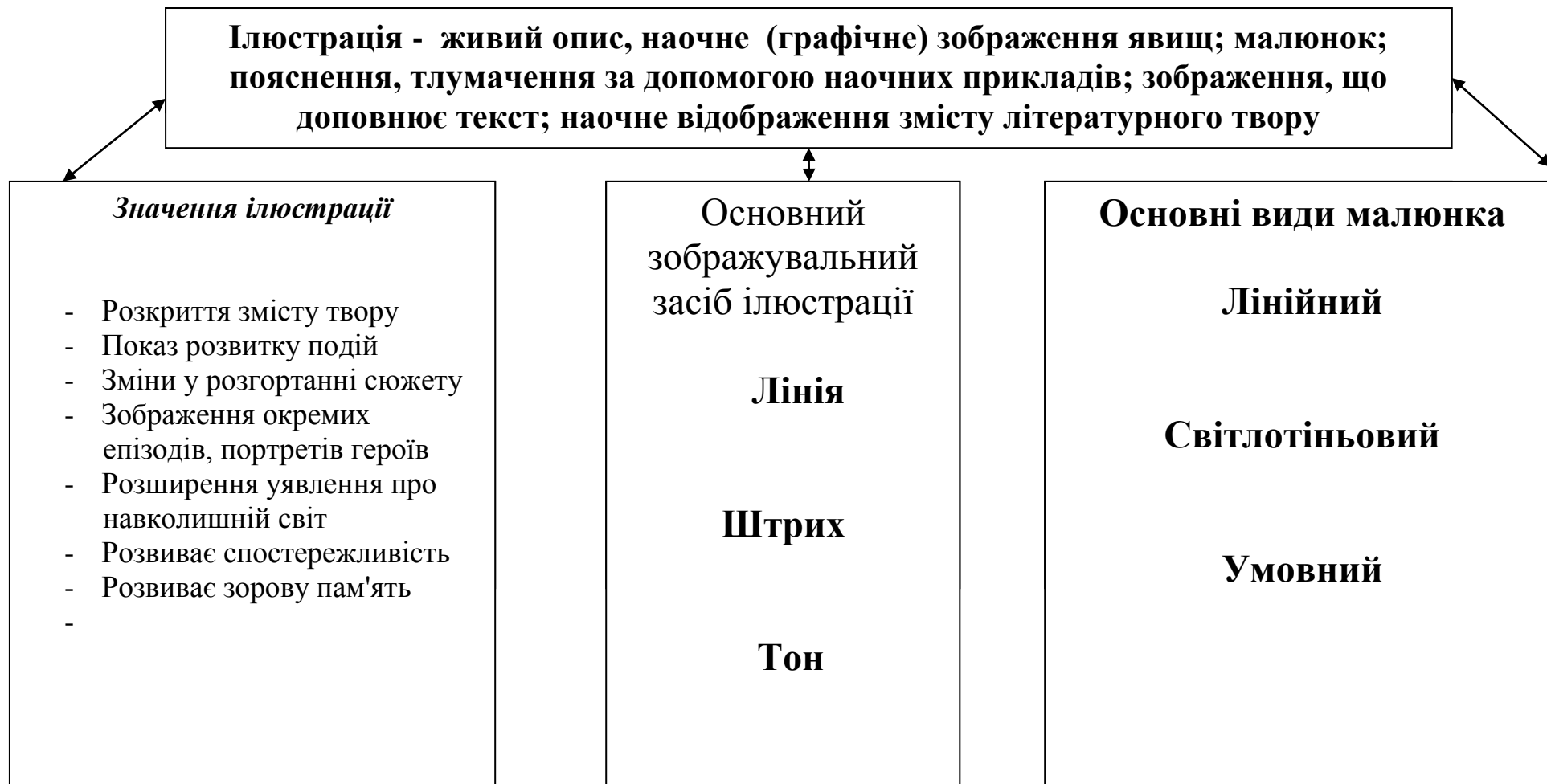
Прийоми: моральні задачі, моральні загадки

**Мета:** аналіз і оцінка поведінки дітей групи. Виведення морального правила

**Умови проведення успішної бесіди**

- Тематичне читання творів
- Приклади позитивної і негативної поведінки
- Використання художніх картин, ілюстрацій, діафільмів
- Інсценівки з життя дітей та на основі художніх творів

## Методика роботи з художніми ілюстраціями (схема 18)



## Основні види малюнку

### *Лінійний*

Графічні лінії  
замальовки,  
етюди

Легко  
сприймається

Доступний до  
сприймання  
діти старшого  
дошкільного  
віку

### *Світлотіньовий*

Передача образів  
предметів в реальному  
плані, за їх об'ємом

Доступний до  
сприймання для дітей  
середнього і старшого  
дошкільного віку

### *Умовний*

Стилізоване

Спрошене

Площинне  
Зображення

Старший  
дошкільний вік